

Чорна М. В., аспірантка

Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка

ЮРИДИЧНІ ФАКТИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ ЯК СКЛADOVA ЧАСТИНА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Відносини, які виникають у сфері охорони земель вимагають обов'язкової участі держави в їх регулюванні, оскільки необхідність забезпечення охорони землі є основним підґрунтям існування сталого економічного розвитку країни.

Так як одним із суб'єктів відносин у сфері охорони земель є держава в особі органів публічної адміністрації, дані відносини можна вважати різновидом адміністративно-правових відносин.

Необхідно відмітити, що структура адміністративно-правових відносин характеризується взаємозв'язком всіх її складових компонентів, якими є суб'єкти, об'єкти, зміст правовідносин та юридичні факти [1].

Більш детально розглянемо особливості саме юридичних фактів, адже знаходження оптимальної міри державного публічного впливу на поведінку учасників земельних відносин залежить від конкретних життєвих обставин - юридичних фактів, які є передумовою для виникнення адміністративно-правових відносин у сфері охорони земель.

Специфіка юридичних фактів у сфері охорони земель пояснюється обов'язковим впливом на них держави, виражений через діяльність органів публічної адміністрації (надання дозволів, притягнення до відповідальності, заборони вчиняти певні дії тощо). Таким чином, органи публічної адміністрації, до повноважень яких належить забезпечення державної політики у сфері земельного законодавства, впливають на зовнішнє вираження юридичних фактів, які породжують відповідні юридичні наслідки у сфері охорони земель.

Крім того, встановлення відповідних норм та обмежень поведінки суб'єктів земельних відносин відбувається шляхом втручання держави у ці правовідносини, так як саме органи публічної адміністрації є суб'єктами, які спрямовують, координують та забезпечують встановлення та якісне виконання норм законодавства у сфері охорони земель, враховуючи юридичні факти, які мають місце в той чи іншій ситуації.

В.В. Шуба визначає юридичні факти як підстави для виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин [2]. Крім того, М.В. Лошицький зазначає, що адміністративно-правові відносини – це суспільні відносини, які виникають на основі юридичного факту [3]. Професор О.І. Харитонова, також стверджує, що підставами виникнення управлінських адміністративно-правових відносин є юридичні факти, що спричиняють виникнення управлінських правовідносин. На її думку, до таких підстав належать конкретно адміністративному події та дії та підкреслює, що найбільш характерними діями є акт управління, адміністративний правочин, найпоширенішим різновидом якого є адміністративний договір та адміністративний делікт [4].

Вищевказані визначення є загальним та класичним для галузевого права в цілому та адміністративного права зокрема.

На нашу думку, доцільно дати визначення юридичним фактам саме у сфері охорони земель, враховуючи специфіку об'єкту в даній сфері – земельного фонду України та наявності особливого суб'єкту – органів публічної адміністрації.

Також, погоджуємось з позицією Мельника Р.С., який вважає, що під час визначення юридичних фактів у сфері охорони земель як складової частини адміністративно-правових відносин варто пам'ятати, що для галузі адміністративного права інтерес суб'єктів адміністративно-правових відносин має бути виключно публічним [5].

Важливим є і те, що виникнення в суб'єктів взаємних прав та обов'язків можливе лише на підставі настання певних юридичних умов юридичних фактів, закріплених у гіпотезах адміністративно-правових норм [1].

Б.Ф. Єрофеев вважає, що підставами виникнення, змінення та припинення правовідносин є юридичні факти, що повинні відповідати як мінімум трьом вимогам, а саме: 1) юридичний факт повинен мати свій об'єктивний, реальний зміст; 2) юридичний факт повинен бути конкретно виражений; в) юридичний факт повинен мати зв'язок з законом [6].

Юридичні факти у сфері охорони земель мають реальний зміст, є конкретно вираженими, завжди пов'язаними із законом (обов'язково передбачені нормами права) та спричиняють настання наслідків, передбачених законом.

Особливістю адміністративно–правових відносин у сфері охорони земель є те, що для їх виникнення, зміни чи припинення необхідна наявність не окремого юридичного факту, а їх сукупності. В більшості випадків юридичні факти пов'язані із діяльністю органів публічної адміністрації.

Сьогодні поряд із юридичними фактами та складами, які є підставами виникнення, зміни й припинення земельних правовідносин, досліджуються також великі фактичні системи. Ідеться про фактичну індивідуальну обстановку, що характерна для певного випадку правового регулювання. Це ситуація, що визначає необхідність правомірної поведінки; заборона певних дій; дозвіл особам вирішувати певні питання договірним шляхом; ситуація, що зумовлює адміністративну підлеглість. Велика фактична система – це принципово новий об'єкт дослідження в теорії юридичних фактів. Мається на увазі система юридичних фактів та умов їх реалізації, що передбачені різними нормами земельного, адміністративного, цивільного й інших галузей права [7].

Отже, до юридичних фактів у сфері охорони земель як складової частини адміністративно–правових відносин відносяться усі життєві обставини (або їх сукупність), які виникають під час реалізації повноважень органами публічної адміністрації у сфері охорони земель та діяльності юридичних та фізичних осіб.

Також, на нашу думку, юридичні факти у сфері охорони земель виникають через певні форми, а саме: індивідуальні адміністративні акти, договірні відносини, судові рішення та як наслідок реалізації положень нормативно–правових актів.

Список використаних джерел

1. Галуцько В.В., Курило В.І., Короєд С.О. та ін. Адміністративне право України. Т. 1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова]; за ред. проф. В.В. Галуцька. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – 272 с.
2. Шуба В.В. Адміністративно-правові відносини в діяльності органів прокуратури України: загальнотеоретичні аспекти: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / В.В. Шуба; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х., 2007. – 20 с.
3. Лошицький М.В. Адміністративно-правові відносини в сфері охорони громадського порядку: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / М.В. Лошицький; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2002. – 17 с.
4. Харитоновна О.І. Адміністративно-правові відносини: концептуальні засади та правова природа: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / О.І. Харитоновна; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2004. – 36 с.
5. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко; за ред. Р.С. Мельника. – К. Ваїте, 2014. – 376 с., с. 35–37
6. Єрофеев Б. В. Земельное право России: учебник для высших юридических учебных заведений / Б. В. Єрофеев. – М.: ООО «АНТЭЯ», 2000. – 576 с.
7. Чаркин С.А. Юридические факты как основания возникновения, изменения и прекращения земельных правоотношений / С.А. Чаркин // Пробелы в российском законодательстве. – 2011. – № 6. – С. 45–49.

Волобуєв В. А., студент-магістр

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Провідною ознакою Інформаційного права та інформаційного суспільства є інформатизація.